

ChristenUnie

Verkiezingsprogramma

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

2019 - 2023

CONCEPT VOOR VASTSTELLING

DOOR DE LEDEN

Januari 2017

Verkiezingsprogramma

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2019-2023

Een uitgave van de Provinciale ChristenUnie Utrecht
Januari 2019

Voor informatie:

voorzitter@provincieutrecht.christenunie.nl

Inhoudsopgave

	1
Voor goed rentmeesterschap en verantwoord waterbestuur	2
Het waterschap gaat ergens over!	2
Dit is onze motivatie	2
Zo doen we ons werk	2
Onze kandidaten voor het waterschapsbestuur	3
Ons beleid:	
1. Het waterschap beschermt tegen de bedreigingen van water	4
2. Het waterschap zorgt voor voldoende water voor stad en land	5
3. Het waterschap beheert water duurzaam in steden en dorpen	6
4. Het waterschap voorziet in schoon en gezond water	8
5. Het waterschap brengt water en recreëren samen	9
6. Een dienstbaar waterschap	10
7. Een toekomstgericht waterschap	11
8. Het waterschap als betrouwbare partner	13
9. Een waterschap dat kennis uitwisselt over water	14
10. Een rechtvaardig en financieel verantwoord waterschap	15

Voor goed rentmeesterschap en verantwoord waterbestuur

In dit verkiezingsprogramma leggen we uit waarom het belangrijk is om uw stem uit te brengen bij de waterschapsverkiezingen en waar de ChristenUnie zich voor inzet in De Stichtse Rijnlanden (HDSR).

Het waterschap gaat ergens over!

Zonder water groeit er niets. Zowel de mens, de natuur als de economie kunnen niet zonder water. Het waterschap heeft drie hoofdtaken

1. Veilige dijken
2. Voldoende en schoon oppervlaktewater
3. Gezuiverd afvalwater

Dit zijn heel belangrijke voorwaarden voor een land waarin we goed kunnen leven en werken.

Dit is onze motivatie

Wij zetten ons in voor een hoogheemraadschap dat dienstbaar is aan inwoners en bedrijven. De ChristenUnie heeft daarbij een belangrijk vertrekpunt: wij geloven dat de Schepper ons de zorg voor deze aarde toevertrouwd heeft. Daar willen wij verantwoord mee omgaan, zodat we de aarde goed doorgeven aan onze kinderen.

Zo doen we ons werk

De ChristenUnie staat voor verantwoord waterbestuur, weloverwogen keuzes en beheersbare kosten. Wij doen dat door de samenwerking op te zoeken met inwoners en bedrijven, andere overheden en belangenorganisaties. De ChristenUnie wil een overheid die de samenwerkt, en zo een belangrijke bijdrage levert om onze omgeving duurzaam in te richten en te gebruiken. Het waterschap moet zich niet beperken tot alleen de kerntaken, maar met een brede blik kijken naar de problemen van vandaag en morgen. Ontwikkelingen zoals het Deltaprogramma¹, en ook de invoering van de Omgevingswet geven veel aanknopingspunten. Ook bij de verwerking van afvalwater staan de ontwikkelingen niet stil. Door grondstoffen en energie te winnen uit het afvalwater kunnen we een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzame en circulaire economie. De investeringen betalen zich op termijn terug. De kosten van de waterschappen worden dan lager.

De ChristenUnie maakt zich sterk voor:

1. Een waterschap dat beschermt tegen de bedreigingen van water.
2. Een waterschap dat zorgt voor voldoende water voor stad en land.
3. Een waterschap dat water duurzaam beheert in steden en dorpen.
4. Een waterschap dat voorziet in schoon en gezond water.
5. Een waterschap dat water en recreëren samenbrengt.
6. Een dienstbaar waterschap.
7. Een toekomstgericht waterschap.
8. Een waterschap als betrouwbare partner.
9. Een waterschap dat kennis uitwisselt over water.
10. Een waterschap dat verantwoord omgaat met geld.

We lichten deze tien thema's toe in dit verkiezingsprogramma. De taken en de doelen die we willen bereiken staan daarbij voorop (thema 1 t/m 5). Daarnaast vinden we het ook belangrijk om aan te geven hoe de ChristenUnie wil dat het waterschap zal werken en wat het waterschap mag kosten (thema 6 t/m 10).

¹ <https://www.deltacommissaris.nl/deltaprogramma>

Onze kandidaten voor het waterschapsbestuur

1. Kees van Kranenburg, Driebergen-Rijsenburg
2. David van de Belt, Huis ter Heide
3. Christine Pleijsier, Utrecht
4. Paul Zeef, Odijk
5. Daniël Voortma, Nieuwegein
6. Hugo Snoek, Vlist
7. Martin van der Grift, Bilthoven
8. Merith Reinders, Utrecht
9. Marja Benders-Molenaar, Oudewater
10. Dianne van Wijnen, Doorn
11. Caspar Voorberg, Houten
12. Ike Roetman, Maarssen
13. Algert Wentink, Utrecht
14. Caroline Pape-van Genderen, IJsselstein
15. Gerrit Taute, Wijk bij Duurstede
16. Jan Meijer, Montfoort
17. Nadine Dalen-van Hierden, Groenekan
18. Adri van der Ven, Houten
19. Daniel van Utrecht, Maartensdijk
20. Bas Lont, Utrecht
21. Piet Bos, Kockengen
22. Arie Kool, Linschoten
23. Arne Schaddelee, Houten

Wat mag u verwachten van ons team van kandidaten voor het waterschapsbestuur?

- + Kennis van waterbeheer, ruime bestuurlijke ervaring en een dienstbare, leergierige en integere opstelling.
- + Duurzaam waterbeheer, zodat onze kinderen niet worden opgezadeld met problemen die we nu al kunnen voorzien.
- + Het vermogen om verbindingen te leggen met belanghebbenden in de samenleving.
- + Bereid om als goede rentmeester verantwoording af te leggen over onze omgang met de schepping.
- + Transparantie bij de besluitvorming over watervraagstukken en zorgvuldigheid bij de afweging van maatschappelijke en individuele belangen.
- + Aanspreekbaar op de gedragscode van de ChristenUnie, die tot doel heeft om de integriteit te waarborgen.
- + In verbinding met leden van de ChristenUnie in gemeenteraden, Provinciale Staten en de Staten-Generaal.

1. Het waterschap beschermt tegen de bedreigingen van water

De ChristenUnie wil dat wij en de generaties na ons veilig in Nederland kunnen wonen en werken. Het waterschap zorgt voor de bescherming tegen water. Sterke dijken en goed onderhouden waterkeringen zijn van levensbelang. Het uitvoeren van deze taak heeft daarom prioriteit. Burgers en bedrijven moeten goed worden geïnformeerd over de mogelijke waterrisico's.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ Het op orde brengen en houden van de waterkeringen op basis van de nieuwe veiligheidsnormen². Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de zeespiegelstijging en de bodemdaling. Bij het versterken van waterkeringen moet het waterschap ook oog hebben voor een mogelijke bredere gebiedsontwikkeling. De ChristenUnie zet daarbij volop in op integrale aanpak.
- ⊕ Het veranderende klimaat leidt tot heviger buien en langduriger droge perioden. Hier moeten we ons op instellen. Bij de inrichting van gebieden, zoals de aanleg van woonwijken en bedrijventerreinen, moet rekening worden gehouden met de veranderende omstandigheden. Om problemen te voorkomen moet bijvoorbeeld worden gezorgd voor extra waterberging of -afvoermogelijkheden. Waar nodig stelt het waterschap eisen aan de inrichting van een gebied en blijft het waterschap actief betrokken bij het ruimtelijk beleid van andere overheden, om wateroverlast in steden en dorpen te voorkomen.
- ⊕ De zorg voor een goed gestructureerde en geoefende calamiteitenorganisatie, zodat er adequaat gehandeld kan worden bij ernstige wateroverlast of in perioden met juist een tekort aan water.
- ⊕ Het verhogen van de regionale veiligheid. Dit doen we door ervoor te zorgen dat bij een eventuele overstroming slechts een deel van een bepaald gebied kan overstromen. In het hoger gelegen watersysteem willen we afsluitbare waterkeringen in stand houden. Hierdoor wordt een ernstige overstroming beperkt.
- ⊕ Samenwerking met organisaties zoals het KNMI en Rijkswaterstaat, waardoor betere modellen kunnen worden ontwikkeld voor het in kaart brengen van bijvoorbeeld (plaatselijke) overstromingsrisico's. Daarmee kunnen we ons beter voorbereiden op calamiteiten.
- ⊕ Het meewegen van belangen van burgers en natuur bij dijkversterking. Hierbij wordt maatwerk geleverd door innovatieve technieken te gebruiken zoals een dijk met een ingebouwde damwand.
- ⊕ De beheersing van muskusratten.³ Omdat muskusratten de veiligheid van waterkeringen aantasten moet de populatie zo klein mogelijk worden gehouden. Bij die beheersing moet dierenleed wel zoveel mogelijk worden voorkomen, en bijvangst van beschermde diersoorten zoveel mogelijk wordt vermeden. Bij grootschalige onderhoudswerkzaamheden worden voorzieningen aangebracht om het graven van de muskusratten rondom de waterkeringen tegen te gaan.

Bij het beheer van de dijken grijpt het waterschap nu meestal kunstmatig in om de gewenste toestand te handhaven. De ChristenUnie wil dat er meer rekening wordt gehouden met natuurlijke processen. Door te werken met een natuurlijk evenwicht zijn op de langere termijn minder dure ingrepen nodig. Ook doen zich nieuwe kansen voor, doordat er bijvoorbeeld een nieuw recreatiegebied of natuurgebied kan ontstaan.

² De op basis van het nationale Deltaprogramma vastgestelde normen.

³ Ook de omvang van populaties van andere schadelijke dieren die de veiligheid of het ecosysteem aantasten, zoals beverratten of de Amerikaanse rivierkreeft, moet worden beperkt.

2. Het waterschap zorgt voor voldoende water voor stad en land

Landbouw, natuur en bebouwing in een gebied stellen elk hun eigen eisen aan het beheer van water. De ChristenUnie wil schade door te hoge of juist te lage waterstanden voorkomen. In tijden van droogte dient HDSR zorg te dragen voor voldoende aanvoer van zoet water. HDSR is verantwoordelijk voor een goed afgewogen waterbeheer in het landelijke en stedelijke gebied en levert waar nodig en mogelijk maatwerk.

Een taak van HDSR is het maken van heldere en haalbare afspraken over het waterbeheer. Wij realiseren ons dat in de belangenafweging niet iedereen tevreden kan worden gesteld. Wel moeten alle belangen en mogelijkheden op tafel komen. Dan kan ook goed worden uitgelegd waarom besluiten zijn genomen. De ChristenUnie staat voor een eerlijke afweging van alle belangen en een transparante besluitvorming. We willen de woonfunctie ondersteunen, de natuurbelangen dienen en waar mogelijk de bedrijfszekerheid van de agrarische sector borgen.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- Het voorkomen van grondwateroverlast of te lage grondwaterstanden bij woningen.
- De zorg voor waterbeheer in landelijke gebieden waarmee de natuur en waar mogelijk de landbouw perspectief behoudt voor de toekomst.
- Het voortvarend aanpakken van de verdroging in natuurgebieden en landbouwgebieden.
- De knelpunten die op de langere termijn kunnen ontstaan voor de zoetwatervoorziening, ook buiten het eigen verzorgingsgebied. Het waterschap moet tijdig maatregelen nemen om de wateropslag en wateraanvoer te regelen, zodat zoetwatertekorten worden voorkomen. Denk hierbij aan zaken als de Permanente Oostelijke Aanvoer.
- Goed afgewogen afspraken over het waterbeheer. Net zoals de gemeente zorgt voor de omgevingsplannen, zorgt het waterschap dat er in het hele gebied heldere afspraken zijn over het peilbeheer. Bij de belangenafweging dienen ook de mogelijkheden voor een flexibel peilbeheer worden onderzocht. Door een periodieke herziening worden deze afspraken - in afstemming met alle betrokkenen – actueel gehouden.
- Compensatie voor betrokkenen die door het beleid van HDSR onevenredig worden benadeeld. Als HDSR voor het uitvoeren van plannen (landbouw)grond nodig heeft, dan ontvangt de landeigenaar een toereikende compensatie of financiële vergoeding. Per situatie willen wij beoordelen of er een duurzaam alternatief mogelijk is, waarvoor extra compensatie mogelijk is.
- De bodemdaling moet gestopt worden, om hoge kosten en milieubelasting te stoppen en te vermijden. De ChristenUnie vindt dat dit als uitgangspunt voor alle beleid van HDSR dient te gelden. De bodemdaling is een divers vraagstuk: de ChristenUnie vindt dat HDSR ruimhartig moet deelnemen aan pilots met als doel de bodemdaling te stoppen, zoals een pilot met bodemdrainage.

De ChristenUnie wil dat HDSR in een vroeg stadium bij de ontwikkeling van omgevingsplannen wordt betrokken. De ruimtelijke keuzes die door provincies en gemeenten worden gemaakt zijn soms niet te verenigen met een doelmatig en duurzaam waterbeheer. Wij willen voorkomen dat HDSR nu of in de toekomst hoge kosten moet maken of dat onze duurzaamheidsdoelstellingen niet worden bereikt. Dit willen wij bereiken door goede contacten te onderhouden met de provincies en gemeenten en in de beginfase van omgevingsontwikkelingen aan te schuiven bij de interne overleggen en bewonersavonden.

3. Het waterschap beheert water duurzaam in steden en dorpen

De ChristenUnie wil de waterkwaliteit in steden en dorpen verbeteren. Wij willen geen stinkende grachten of vijvers, maar helder en schoon water met levende ecosystemen. Daarbij is ons uitgangspunt dat de methoden die biodiversiteit spaart of bevordert de voorkeur verdienen boven eventuele goedkopere andere methoden. Bij stedelijke waterproblemen, zoals een te hoge of juist te lage grondwaterstand, zoekt HDSR samen met de gemeenten naar oplossingen.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ Een duurzame omgang met water in de stad. Samen met de gemeenten wil HDSR maatregelen stimuleren zoals: groene daken, drijvende woningen, extra waterberging bijvoorbeeld onder wegen en groenvoorzieningen.
- ⊕ Het vasthouden van schoon regenwater in de stad. Dit kan door regenwater in de woonwijken op te vangen en door middel van infiltratie vast te houden in de bodem. We willen voorkomen dat schoon regenwater, via verhard oppervlak, direct naar het oppervlaktewater wordt afgevoerd.⁴
- ⊕ De watergangen en vijvers dienen functioneel en ecologisch in balans te zijn. Tijdig baggeren is daarom belangrijk. Om dit te bereiken willen wij een planmatige aanpak van het baggeren en de prioriteiten welafgewogen verdelen.
- ⊕ Het aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs het water. Waar dit mogelijk is kan de kunstmatige oeverbescherming worden weggelaten. Dit draagt bij aan de biodiversiteit en heeft ook als voordeel dat de onderhoudskosten beperkt blijven. Waar oeverbescherming nodig is, wordt bij aanleg en onderhoud rekening gehouden met de aanwezige flora en fauna, bijvoorbeeld in de vorm van uittreeplaatsen.
- ⊕ Een groene omgeving heeft een positief effect op de belevingswaarde en de kwaliteit van de leefomgeving. Wij willen daarom bomen en struiken nabij watergangen en vijvers om een natuurlijk leefgebied te creëren voor de fauna, waarbij biodiversiteit wordt gediend. Bomen en struiken dragen ook positief bij aan een lokaal gereguleerd klimaat. Wij willen dit doen in goed overleg met de gemeenten.
- ⊕ Bij overvloedige regenval kan de riolering worden overbelast en rioolwater worden geloosd op het oppervlaktewater. Dit is niet wenselijk en willen wij zoveel mogelijk beperken. Wij willen dit in samenwerking met de gemeenten doen, door bijvoorbeeld het regenwater af te koppelen en extra bergingsmogelijkheden te creëren in de riolering.
- ⊕ Wij hebben als ChristenUnie een wakend oog voor de functie die watergangen ook hebben als schakel voor diverse soorten flora en fauna tussen verschillende gebieden; we zijn voor behoud en zelfs verbetering bij onderhoudsprojecten van deze rol van de watergangen in het gebied. Bij voorkeur komt zo de natuur ook via het water de groene stadsrandzones binnen, of de stad zelf.
- ⊕ Heldere afspraken maken tussen HDSR en de gemeenten over het onderhoud van het stedelijk water.
- ⊕ Kleinschalige watervoorzieningen in woonwijken. Op wijkniveau willen wij de gemeenten adviseren over kleinschalige watervoorzieningen in relatie tot water. Hierbij denken wij bijvoorbeeld aan kleinschalige

⁴ Denk aan "Operatie Steenbreek" waarbij open bestrating en wad's in de wijk worden gestimuleerd. <http://www.operatiesteenbreek.nl>

vormen van waterzuivering en zo inwoners meer te betrekken bij water en verantwoordelijk te maken voor het zuiver houden van het water.

- ⊕ Het maken van heldere afspraken in omgevingsplannen, bijvoorbeeld over het plaatsen van kunstmatige oeverbeschermingen, waterberging en het toestaan van steigers.
- ⊕ De ChristenUnie wil jaarlijkse publiekscampagnes op het gebied van de rol van burgers als het gaat om watervervuiling. Gedragsverandering begint met informatie.

De ChristenUnie wil dat er voor het waterbeheer in de stad rekening wordt gehouden met klimaatveranderingen⁵. Wij staan voor een duurzame omgang met water in de steden en dorpen om zo wateroverlast, hittestress en droogte voorkomen. De aanwezigheid van schoon en levendig water maakt woonwijken mooier en verhoogt de kwaliteit van een wijk. Wij willen dan ook stimuleren dat de aanleg en de inrichting van water op een aantrekkelijk en natuurlijke manier wordt gepland. De veiligheid vinden wij belangrijk. Wij willen bijvoorbeeld geleidelijk aflopende waterkanten realiseren en zorgen voor een afscheiding van het water bij de speelplekken voor jonge kinderen. Bij de inrichting van het water in de wijk wil de ChristenUnie de (toekomstige) bewoners betrekken.

⁵ Zie als mogelijk voorbeeld de Rotterdamse adaptatiestrategie.

4. Het waterschap voorziet in schoon en gezond water

Iedereen heeft belang bij schoon water. Watervervuiling willen we daarom streng aanpakken. Het waterschap zorgt voor een verdere optimalisatie van zuiveringsinstallaties. Samen met gemeenten zorgen we ervoor dat de vervuiling van het oppervlaktewater wordt beperkt. Waar nodig moeten maatregelen genomen worden om verontreiniging, zoals botulisme en blauwalgen, tegen te gaan.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ Het aanpakken van vervuiling bij de bron. Dit betekent bijvoorbeeld dat we willen voorkomen dat er mest (stikstof, nitraat fosfaat) in het water terecht komen. Deze vervuiling willen we daarom streng en zoveel mogelijk bij de bron al aanpakken. Een Deltaplan agrarisch waterbeheer kan hierbij behulpzaam zijn, waarin erfafspraken kunnen worden gemaakt
- ⊕ Ook medicijnresten, microverontreiniging, chloor, frituurvet en bestrijdingsmiddelen (via het riool of direct) komen in het water terecht. Het waterschap voert campagnes om deze verontreiniging van het water te stoppen. Het verwijderen van chemische stoffen uit het water is erg moeilijk en kostbaar. Hierbij moet het waterschap proactiever aan de slag waarbij niet alleen strikt wordt gekeken naar een beperkte set van genormeerde stoffen, maar naar de laatste stand van de kennis over microverontreinigingen, medicijnresten en giftige stoffen. Denk ook aan stoffen die op termijn door een groeiende hoeveelheid schadelijk kunnen worden zoals lood van vislood. Het waterschap voert regelmatig meetcampagnes uit, in samenwerking met medeoverheden, en grijpt bij geconstateerde overtredingen in, zodat vervuiling van het milieu snel aangepakt wordt.
- ⊕ Het op diepte houden van het water. Dit is van belang voor een goede kwaliteit van het watermilieu. Hiervoor moet periodiek worden gebaggerd. Het verwijderen van verontreinigde bagger moet in de planning prioriteit krijgen.
- ⊕ Het ongewenste gebruik van materialen die leiden tot vervuiling van het water. We willen bijvoorbeeld voorkomen dat er gebruik wordt gemaakt van gebruik wordt gemaakt van materialen die verontreinigende stoffen afgeven aan het water, zoals met chemische middelen verduurzaamd hout. De ChristenUnie wil dat het waterschap hier ook op let bij het toetsen van de plannen van particulieren en bedrijven. Afspraken met industrie en tuinbouw om preventieve maatregelen te treffen kunnen hier een belangrijke rol spelen. Doeltreffende sancties kunnen een stok achter de deur zijn als betrokken partijen niet in beweging komen om mee te denken en te doen.
- ⊕ De verbetering van de waterkwaliteit en ecologisch gezonde watersystemen. In deze bestuursperiode moeten de nodige stappen worden genomen om de vastgestelde normen in 2027 te halen.⁶
- ⊕ Het versneld realiseren van een gevarieerde visstand. Bijvoorbeeld kunnen gemalen en stuwen worden aangepast, zodat vissen hier veilig kunnen passeren.

Water dat ecologisch gezond is heeft een zelfreinigende werking. De ChristenUnie wil een waterschap dat zorgt voor een natuurlijke inrichting van het watersysteem. Bij het onderhoud van de watergangen moet het waterschap ook oog hebben voor het ecosysteem en de diversiteit aan planten en dieren.

⁶ Afspraken in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

5. Het waterschap brengt water en recreëren samen

Het water is belangrijk voor de recreatie. We mogen genieten van het water en de natuur. Het waterschap houdt ook rekening met recreatief gebruik van water. Denk hierbij aan zwemmen, schaatsen, varen of vissen⁷. Het waterschap bevordert dat paden langs het water en de dijken zo veel mogelijk beschikbaar zijn voor wandelaars en fietsers.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ Recreatieve wensen van burgers. Zo kan er in overleg met betrokkenen, de gemeente of de provincie, ruimte ontstaan voor de aanleg van wandelpaden, kanovoorzieningen, zwemwatervoorzieningen, vissteigers of bijvoorbeeld een fietsbrug of –pont.
- ⊕ Afstemming met de particuliere grondeigenaren. We willen niet dat het recreatieve gebruik leidt tot overlast voor de omgeving. De plannen moeten daarom worden afgestemd met de belanghebbenden.
- ⊕ Een goede omgang met de Nederlandse historie in en rond het water. Er moet daarom zorgvuldig worden omgegaan met het watererfgoed zoals waardevolle watermolens, sluizen en gemalen. Bijzondere watergangen zoals beken, sprengen, inundatiekanalen of fortgrachten moeten goed worden onderhouden. In het gebied van HDSR gaat het hier in het bijzonder om het Rijksmonument de Nieuwe Hollandse Waterlinie, die is voorgedragen als Werelderfgoed bij UNESCO.
- ⊕ De realisatie van architectonische verantwoorde gebouwen en gemalen. Bij de aanleg van watergangen, dijken of andere waterinfrastructuur wordt gezorgd dat deze goed worden ingepast in het landschap.
- ⊕ Goede voorzieningen voor de recreatievaart. Het gaat bijvoorbeeld om toeristische routes met afmeerplaatsen en afgiftepunten voor vuilwater. Plezierboten moeten hun septic tank niet lozen op het oppervlaktewater. Het waterschap spant zich daarvoor in.

Het waterschap kan op verzoek van de provincies of gemeenten ook recreatietaken of taken ten aanzien van gebieds- en landschapsontwikkeling uitvoeren. De ChristenUnie wil dat het waterschap vooraf heldere afspraken maakt met de betrokken partijen over de financiering. Een belangrijke randvoorwaarde voor de ChristenUnie is dat het recreatieve gebruik van het water niet in strijd mag zijn met de uitvoering van de kerntaken van het waterschap.

⁷ Denk bijvoorbeeld aan de recreatieve hengelsport. De hengelsportfederaties (HSF) vormen een belangrijke gesprekspartner voor het waterschap. Hun kennis kan ook worden benut voor het monitoren van de (ecologische) waterkwaliteit.

6. Een dienstbaar waterschap

De ChristenUnie wil dat het waterschap zorgt voor goede, open communicatie naar alle betrokkenen bij het waterbeheer. Inwoners en bedrijven die belang hebben bij de maatregelen en plannen die door het waterschap worden opgesteld en uitgevoerd, moeten op tijd worden betrokken en geïnformeerd. Inwoners en bedrijven met vragen of klachten worden door het waterschap adequaat geholpen en niet van het kastje naar de muur gestuurd.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ Een service- en klantgericht waterschap, dat ook laat zien wat ze doet. We willen dat waterschappen samen met de gemeenten en de provincies één gezamenlijk waterloket aanbieden, waar inwoners en bedrijven met al hun watervragen terecht kunnen.
- ⊕ Een meer toegankelijke digitale dienstverlening door het waterschap. Bij de digitale dienstverlening van het waterschap denken we bijvoorbeeld aan: inspraak, interactieve planvorming, registratie van meldingen, vergunningen en klachtenafhandeling. Hierbij worden kansen benut die de nieuwe Omgevingswet biedt om tot een betere digitale dienstverlening te komen. Hierbij moet niet vergeten worden dat niet iedereen digitaal kan meekomen. Iedereen moet het waterschap kunnen bereiken met vragen en problemen en de website moet ook toegankelijk zijn voor visueel beperkten. Het waterschap is er voor iedereen.
- ⊕ De initiatieven van burgers en bedrijven. Participatie van burgers en bedrijven bij het verstandig gebruik van water wordt gestimuleerd en het waterschap moet daarom een open houding hebben voor die initiatieven. Het waterschap denkt mee bij het realiseren van ontwikkelingsplannen van ondernemers. Denk bijvoorbeeld aan een nieuw bedrijf waarvoor een sloot zou moeten worden gedempt terwijl dit niet kan in verband met overstromingsrisico's. Voorgesteld kan worden dat de ondernemer de sloot verplaatst.
- ⊕ Zorgvuldigheid bij de taakuitvoering van het waterschap. Voor de ChristenUnie is dit een belangrijk uitgangspunt.
 - Het waterschap moet integer omgaan met informatie van burgers en bedrijven;
 - Gezorgd moet worden voor integriteit en een veilige en open cultuur op de werkvloer waar men elkaar durft aan te spreken;
 - Het bestuur moet bij haar besluitvorming zorgen voor een integere belangenafweging.
- ⊕ Het handhaven van een kwijtscheldingsnorm. De ChristenUnie is voor het handhaven van een kwijtscheldingsnorm en voor een sociale inning van de waterschapsbelasting. Inwoners en bedrijven die hun waterschapsbelasting niet kunnen betalen worden door het waterschap snel geholpen.

Het waterschap neemt de inspraak van belanghebbenden op de voorgenomen plannen van het waterschap serieus. Alle relevante informatie van het waterschap is voor inwoners en bedrijven beschikbaar en eenvoudig te vinden via internet. Dit geldt ook voor het zoveel mogelijk ontsluiten van de gegevens van het waterschap. Bedrijven kunnen die gebruiken voor het ontwikkelen van producten.⁸

⁸ zie Wet hergebruik overheidsinformatie.

7. Een toekomstgericht waterschap

Het werk van HDSR heeft gevolgen voor de korte en de lange termijn. Wij vinden het belangrijk dat de bedrijfsvoering kostenefficiënt is. Maar we willen zeker niet dat problemen worden gecreëerd voor volgende generaties. HDSR moet daarom duurzaam opereren en de negatieve effecten op de leefomgeving minimaliseren. Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is uitgangspunt voor de eigen en de uitbestede werkzaamheden. HDSR anticipeert daarbij op maatschappelijke ontwikkelingen. De ChristenUnie wil gebruik maken van de innovatieve kracht van bedrijven, en ook dat HDSR zelf een aanjager is van de innovatie van de watersector als geheel.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ De opdracht om mee te werken aan de energietransitie door toepassing van creatieve en innovatieve technieken. Zulke techniek en ingrepen zijn ook nodig om de bedrijfsvoering meer 'circulair' te maken:
 - nieuwe, efficiënte en energiezuinige zuiveringstechnieken;
 - energiezuinige pompen;
 - de terugwinning van warmte en grondstoffen (cellulose, fosfaat, nitraat) uit het zuiveringsslib;
 - het opwekken van eigen duurzame energie (b.v. met zonnepanelen);
 - de productie van biogas door vergisting van het zuiveringsslib.
- ⊕ Energieneutrale en CO₂-neutrale taakuitvoering. De integrale benadering en daadwerkelijke maatregelen staan centraal. Er worden geen boekhoudkundige trucs toegepast, waarmee de milieubelasting alleen maar wordt verplaatst.
- ⊕ Graag zien we dat het hoogheemraadschap met gemeenten het gesprek aan gaat om bij nieuwbouw of renovatie van woningen te bezien of vacuümtechnieken in toiletdoorspoeling de rioolbelasting kunnen terugdringen. Hoe minder water door het riool doorspoelt, hoe minder grondwater opgepompt hoeft te worden.
- ⊕ Duurzaam en sociaal inkopen. Wij willen gebruikmaken van duurzame en bij voorkeur lokale materialen en bijvoorbeeld het gebruik van tropisch hardhout vermijden en energiezuinige apparaten stimuleren. Wij willen ook dat HDSR de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plaats biedt.
- ⊕ De mogelijkheden om zodanige landbouw te bevorderen, dat de sector aanmerkelijk minder uitstoot geeft;
- ⊕ Zorgvuldige en duurzame omgang met verontreinigde baggerspecie, zodat verontreinigingen niet terugkeren in het water of in de bodem.
- ⊕ Bodemdaling beperken. Oorzaken van bodemdaling zijn veenoxidatie, inklinking of inpoldering. Voor deze bodemdaling maakt het waterschap veel kosten om het watersysteem op orde te houden. Beperken van de bodemdaling betekent een duurzamer watersysteem en levert een kostenbesparing op. Bodemdaling kan worden tegengegaan door het peil te verhogen of te fixeren. Ook kan onderwaterdrainage worden gestimuleerd of door HDSR zelf toegepast.
- ⊕ Duurzaamheideisen zwaar mee laten wegen in de aanbestedingen. Uitgangspunt hierbij is de economisch meest gunstige variant voor nu en in de toekomst en niet de goedkoopste aanbieder.

- ⊕ Digitale veiligheid en verbetering van de ICT. HDSR dient zijn gegevens goed te beveiligen tegen aanvallen van hackers. De mogelijke gevolgen van aanvallen op de vitale infrastructuur dienen jaarlijks te worden geactualiseerd om zo effectieve maatregelen te treffen om de gevolgen te neutraliseren.

De ChristenUnie wil dat HDSR milieubewust werkt. In 2025 zou de bedrijfsvoering van HDSR volledig CO2 neutraal moeten zijn. Wij willen dat de bedrijfsvoering van HDSR vanaf 2040 klimaatneutraal opereert. Klimaatverandering dwingt HDSR rekening te houden met perioden met intensievere neerslag en perioden met watertekorten. Bij de investeringen van HDSR dient klimaatverandering zwaar mee te wegen in de besluitvorming.

8. Het waterschap als betrouwbare partner

Voor de inwoners en de bedrijven bestaat er maar één overheid. De taken tussen het rijk, provincies, gemeenten en waterschappen moeten helder worden verdeeld. Er mogen geen zaken dubbel worden gedaan of tussen wal en schip vallen. Het waterschap is in eerste instantie verantwoordelijk voor een goede uitvoering van haar kerntaken en moet als betrouwbare partner samenwerken met bedrijven en overheidsorganisaties.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ Het intensiveren van de samenwerking tussen waterschappen, gemeenten en provincies voor een optimaal waterbeheer. HDSR moet proactief betrokken zijn bij het ruimtelijk beleid van de gemeenten op het gebied van water en ook terugkoppeling vragen naar aanleiding van de gegeven adviezen zodat er een leercyclus ontstaat van (gezamenlijk) plannen maken, uitvoeren en evalueren.
- ⊕ Een intensieve samenwerking met burgers, het bedrijfsleven, waterleidingbedrijven, landbouworganisaties, natuurbeheerders en belangenorganisaties. Iedereen kan meedenken bij het maken van beleid. Bij de samenwerking met de agrariërs gaat het bijvoorbeeld om goede afspraken over het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden.
- ⊕ Communicatie met ingezetenen: de ontwikkelingen bij het waterschap zijn voor hen van (financieel) belang.
- ⊕ Gemeenschappelijke regelingen, waarin het waterschap met andere overheden samenwerkt. De ChristenUnie wil dat de besluitvorming daar democratisch verloopt, dus met invloed van het algemeen bestuur.
- ⊕ Een efficiëntere uitvoering van de overheidstaken. De ChristenUnie pleit voor een goede en verdergaande samenwerking van de waterbeheerders en de andere overheden in het stroomgebied van de Rijn. Fusies ziet de ChristenUnie niet als noodzakelijk, en bedreigend voor het waterbeheer 'dichtbij de burger'.
- ⊕ De nationale en internationale informatie-uitwisseling. Wij willen ook de samenwerking tussen waterschappen en Rijkswaterstaat optimaal organiseren.
- ⊕ Een goede handhaving van het beleid. Burgers en bedrijven moeten bewust worden gemaakt van hun verantwoordelijkheid voor de waterkwaliteit en hun aandeel in de schade van het milieu. Bij overtredingen moeten er effectieve sancties worden opgelegd. Het waterschap geeft bij het naleven van de regels zelf het goede voorbeeld. Zo houdt het waterschap bij het uitvoeren van werkzaamheden rekening met de milieuwetgeving en de flora- en faunawetgeving.

Waterbeheerders werken onderling samen⁹. Door plannen en werkzaamheden nog beter af te stemmen kunnen kosten worden bespaard. De ChristenUnie wil op het gebied van (duurzame) inkoop, handhaving en vergunningverlening kansen benutten. Het gaat hierbij ook om de samenwerking met andere overheden. Door een maatschappelijke kosten-batenanalyse op te stellen kan van tevoren worden bekeken of samenwerking in het belang van inwoners en bedrijven voordelen oplevert.

⁹ Er wordt bijvoorbeeld al samengewerkt op het gebied van waterlaboratoria, slibverwerking en ICT-ondersteuning.

9. Een waterschap dat kennis uitwisselt over water

Bij de waterschappen is veel kennis en informatie beschikbaar. Waterschappen moeten bereid zijn om hun kennis en informatie te delen. Door informatie te delen kan het waterbeheer nog beter worden uitgevoerd¹⁰ en voorkomen we dubbel werk.

De ChristenUnie ziet graag dat waterschappen kennis uitwisselen met natuurbeheerders, hengelsportfederaties, gemeenten, provincies, agrarisch ondernemers, burgers en het onderwijs. Het gaat bijvoorbeeld om kennis op het gebied van water, milieu, ecologie, handhaving en vergunningverlening. Nederlandse waterkennis is een sterk exportproduct. Waterschappen kunnen die exportontwikkeling bevorderen door internationaal bij te dragen met hun kennis over water, dijken en het zuiveren van afvalwater.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- ⊕ Het werven en opleiden van nieuwe (jonge) waterschappers door bijvoorbeeld traineeships aan te bieden. Een krapte op de arbeidsmarkt wordt voorzien waardoor het waterschap het gevaar loopt slagkracht te verliezen. Verbanden moeten worden aangegaan met universiteiten en (hoge)scholen om het waterschapswerk meer onder de aandacht te brengen. De ChristenUnie vindt dat er geïnvesteerd moet worden in wateropleidingen, zodat Nederland voldoende nieuwe waterexperts kan leveren. Het waterschap moet daarbij ook een aantrekkelijke werkgever zijn die oog heeft voor het welzijn van de werknemers.
- ⊕ Het bevorderen van watereducatie. Het waterschap werkt mee aan watereducatie bij bijvoorbeeld verenigingen/stichtingen die zorgen voor educatie op het gebied van de verschillende waterthema's.
- ⊕ Het digitaal beschikbaar stellen van kennis en informatie. Het waterschap stelt actief relevante informatie op een toegankelijke manier beschikbaar via internet.
- ⊕ Een gezamenlijke apparaat voor noodhulp bij grote watercalamiteiten. Nederlandse waterbeheerders werken bij calamiteiten nauw samen. Als er binnen of buiten Europa een grote waterramp is geven de waterbeheerders noodhulp.
- ⊕ Een structurele bijdrage aan het oplossen van waterproblematiek in ontwikkelingslanden: schoon drinkwater, waterhygiëne en waterafvoer. Hierbij gaat het om het wederzijds leren en niet alleen het aanbieden van hulp.

HDSR heeft ervaring met het organiseren van beheer en onderhoud. Die kennis wordt ook ingezet voor watergerelateerde problemen in andere landen. Voor HDSR levert het nieuwe kennis op. Ook zetten internationale inspanningen de Nederlandse watersector op de kaart. .

¹⁰ Waterschappen en Rijkswaterstaat moeten bijvoorbeeld informatie uitwisselen om te zorgen voor een goede waterverdeling. Ook wordt informatie gedeeld met waterbeheerders in België en Duitsland.

10. Een rechtvaardig en financieel verantwoord waterschap

Wij vinden het belangrijk dat HDSR verstandig omgaat met de beschikbare middelen. Een maatschappelijk en financieel verantwoorde uitvoering van de waterschapstaken staat hierbij centraal. Wij spannen ons in om verhoging van de lasten voor inwoners en bedrijven te beperken en willen deze lasten eerlijk verdelen. Hiermee bedoelen wij dat de gebruikers/vervuilers naar rato bijdragen aan de kosten conform het principe dat de vervuiler betaalt. Het mag niet zo zijn dat inwoners met een laag inkomen veel moeten betalen, terwijl zij weinig vervuilen.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden willen wij dat HDSR oog heeft voor een efficiënte, innovatieve aanpak. Bij de besluitvorming over beleid en plannen kiezen wij voor de economisch meest voordelige variant. Hiermee bedoelen wij dat wij kijken naar de kosten op de lange termijn en het effect op de leefomgeving. Een duurzame en toekomstbestendige natuur, waterhuishouding en waar mogelijk agrarische sector is ons uitgangspunt.

De ChristenUnie vraagt specifiek aandacht voor:

- + De beheersing van de waterschapslasten. Bij de besluitvorming over investeringen worden de risico's en effecten op de lange termijn helder in beeld gebracht. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse mag hierbij niet ontbreken.
- + Bevordering van innovatieve landbouw met minder watervervuiling en minder eisen aan de waterstand. Een geleidelijke financiële stimulans door hogere waterschapslasten voor traditionele wijzen van agrarische bedrijfsvoering kan daarbij helpen.
- + Doelmatige inzet van subsidies voor projecten van het waterschap. Middelen van de Europese Unie, het Rijk of de provinciewillen wij bij HDSR inzetten om boven op de eigen taken extra doelen te realiseren voor natuur, duurzaamheid, recreatie en landschap. Als het waterschap neventaken uitvoert, dragen wij gezamenlijk met de kosten met de verantwoordelijke medeoverheden.
- + Een duurzaam financieel beleid. We verschuiven de kosten niet naar volgende generaties. Om de toekomstige rentelasten tot een acceptabel niveau te beperken wordt een schuldenplafond gehanteerd. Er moet niet te makkelijk worden geleend en bij het aangaan van leningen focussen wij ons ook op de langere termijn.
- + Een eerlijke en integere omgang met investeringen. Voor investeringen willen wij afschrijven over de reëel te verwachten levensduur. De ChristenUnie wil kapitaalvernietiging voorkomen en niet meewerken aan boekhoudkundige, fiscale trucs of risicovolle financiële constructies om een gunstigere lastenontwikkeling voor te spiegelen.
- + Mensen met een laag inkomen, chronische ziekte of waarbij het tijdelijk flink tegenzit willen wij ontzien. Wij willen vooral voorkomen dat de niet draagkrachtige inkomens te veel moeten bijdragen. Wij willen dit gezamenlijk oppakken met de gemeenten en waar nodig maatwerk leveren.
- + Een eerlijke kostenverdeling over de verschillende belangencategorieën. Naar verhouding betalen ingezetenen nu vaak te veel. Onze uitgangspunten zijn: de vervuiler of degene die het meeste voordeel heeft bij de waterschapstaak betaalt ook het meest.
- + Controle op een efficiënte realisatie van de doelen van HDSR door het algemene bestuur. Een eigen rekenkamer(funcie) kan hierbij ondersteunen. Ook kan worden samengewerkt met rekenkamers binnen andere waterschappen.

- ⊕ De invorderingspraktijk van de heffingen door BGHU verdient nadere aandacht. Het 'op afstand' zetten van deze invordering mag de rechten van de belastingbetaler niet verminderen, moet inzichtelijk zijn en onder een vorm van democratisch toezicht staan, net als alle andere taken van het waterschap.
- ⊕ Het maken van heldere afspraken over de kostenverdeling tussen overheden. Samenwerking moet leiden tot een zichtbaar positief financieel resultaat voor inwoners en bedrijven.
- ⊕ Het streven naar het doen opheffen van de geborgde zetels in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de waterschappen en dus ook van HDSR. De ChristenUnie wil dat HDSR deze lijn met kracht verdedigt bij de Unie van Waterschappen en bij de Rijksoverheid (die de wetgeving terzake bepaalt).

De ChristenUnie wil de werkzaamheden van HDSR uitvoeren tegen laagste maatschappelijk kosten op korte en lange termijn. We willen vasthouden aan het principe dat de vervuiler of de veroorzaker van een waterprobleem naar rato betaalt voor de benodigde maatregelen. Kosten en lasten willen wij niet afwentelen op de volgende generaties. HDSR werkt democratisch en legt publiekelijk verantwoording af over de genomen besluiten. Jaarlijks wordt inzichtelijk gerapporteerd over de uitgevoerde werkzaamheden en de besteding van de middelen. Op deze manier wil de ChristenUnie ervoor zorgen dat kiezers weet waar hun geld aan wordt besteed.

**Verkiezingsprogramma
Waterschappen 2019-2023**

Partijbureau ChristenUnie
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
www.christenunie.nl